

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เปรียบเทียบบทบาทเลขานุการสภาท้องถิ่นระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นกับผู้ดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ชื่อและนามสกุล ว่าที่ร้อยตรีสมสิฎุ์ ชาญชัย

แขนงวิชา การเมืองการปกครอง

สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล
 2. รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2553

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จุมพล นิมพานิช)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ เปรียบเทียบบทบาทเลขานุการสภาท้องถิ่นระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภา
ท้องถิ่นกับผู้ดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การ
บริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัย ว่าที่ร้อยตรีสมสิทธิ์ ชาญชัย รหัสนักศึกษา 2468101908 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
(การเมืองการปกครอง) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. ปชาน สุวรรณมงคล
(2) รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข **ปีการศึกษา** 2552

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทจริงระหว่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในตำแหน่ง เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (2) เพื่อศึกษาความเหมาะสมของผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ดำรงตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานคณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง ตำแหน่งละ 7 คน รวมทั้งสิ้น 42 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า (1) บทบาทจริงทั้ง 9 บทบาท มีบทบาทจริงที่เหมือนกัน 1 บทบาท มีบทบาทจริงที่แตกต่างกัน 8 บทบาท โดยปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ดำรงตำแหน่งเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถดำเนินบทบาทได้ถูกต้องครบถ้วนมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดำรงตำแหน่งเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้งานด้านนิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (2) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นผู้มีความเหมาะสมในตำแหน่ง เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

คำสำคัญ เปรียบเทียบ บทบาท เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แม่สาย เชียงราย

Thesis title: Comparison of the Role of the Secretary of the Local Administrative Council between Local Administrative Council Members and Sub-district Administrative Organization Chief Administrator: A Case Study of Sub-district Administrative Organization in Mae Sai District, Chiang Rai Province

Researcher: Acting 2 Lt. Somsit Chanchai; **ID:** 2468101908; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Thesis advisors:** (1) Dr. Pathan Suvanamongkol, Associate Professor; (2) Dr. Senee Comsook, Associate Professor; **Academic year:** 2009

Abstract

The objectives of this research were to (1) study the actual roles of sub-district administrative organization council members and sub-district administrative organization chief administrators working in the position of secretary of the sub-district administrative organization council; and (2) recommend which position is more appropriate to work in the position of sub-district administrative organization council secretary.

This was a qualitative research based on in-depth interviews with a sample of 42 persons chosen through purposive sampling, consisting of 7 sub-district administrative organization chairmen, 7 chairmen of sub-district administrative organization councils, 7 vice chairmen of sub-district administrative organization councils, 7 sub-district administrative organization council secretaries, 7 chairmen of sub-district administrative organization council minutes reporting committees, and 7 sub-district administrative organization chief administrators. Data were analyzed using descriptive analysis.

The results showed that (1) of the 9 actual roles studied, sub-district administrative organization council members and sub-district administrative organization chief administrators working in the position of secretary of the sub-district administrative organization council had 1 role that was the same and 8 roles that were different. Sub-district administrative organization chief administrators were better able to fulfill the role of sub-district administrative organization council secretary and made the sub-district administrative organization council's legislative work more efficient. (2) Based on the results, it is more appropriate for sub-district administrative organization chief administrators than sub-district administrative organization council members to work in the role of sub-district administrative organization council secretaries.

Keywords: comparison, role, secretary of sub-district administrative organization council,

Mae Sai, Chiang Rai

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยพรมหิหาร 4 ที่มีอยู่อย่างเปี่ยมล้นของ อาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน เจ้าหน้าที่สาขาวิชารัฐศาสตร์ทุกท่าน กลุ่มตัวอย่างทุกท่าน และผู้มีส่วนสนับสนุนช่วยเหลือด้วยไมตรีจิตทุกท่าน

คุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอเทิดไว้ด้วยใจอันบริสุทธิ์ เพื่อบูชาแด่ พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณที่กล่าวถึงทุกท่าน ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับบุตรชายทั้ง 3 คน ด้วยกาย และใจที่มอบให้ในการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นไทยจึงหวังไว้ว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงมีประโยชน์ตามสมควรแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องโดยทั่วไป

สมสิณณ์ ชาญชัย

กรกฎาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	8
กรอบแนวคิดการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	11
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	14
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	14
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้	18
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น	20
แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	25
แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล	27
แนวคิดเกี่ยวกับเลขานุการสภา หรือเลขานุการสภาในประเทศไทย	73
ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่สาย	79
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	85
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	85
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	89
การเก็บรวบรวมข้อมูล	90
การวิเคราะห์ข้อมูล	90

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	91
เพื่อเปรียบเทียบบทบาทจริงของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กับปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในตำแหน่งเลขานุการสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล	91
เพื่อศึกษาความเหมาะสมของผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล	104
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	108
สรุปการวิจัย	108
อภิปรายผล	109
ข้อเสนอแนะ	113
บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	122
ก แบบสัมภาษณ์	123
ข หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและรายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	132
ประวัติผู้วิจัย	137

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ประชากรวิจัย	85
ตารางที่ 3.2 กลุ่มตัวอย่างวิจัย	86
ตารางที่ 3.3 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างวิจัย	87
ตารางที่ 3.4 กำหนดการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง	88

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลตาม พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การ บริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537	5
ภาพที่ 1.2 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลตาม พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การ บริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546	6
ภาพที่ 1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารสภาตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2499	28
ภาพที่ 2.2 โครงสร้างการบริหารสภาตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 275/2509	30
ภาพที่ 2.3 โครงสร้างการบริหารสภาตำบลตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515	33
ภาพที่ 2.4 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ.2499	37
ภาพที่ 2.5 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537	40
ภาพที่ 2.6 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2542	41
ภาพที่ 2.7 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 4) พ.ศ.2546	42
ภาพที่ 2.8 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546	43